

16.10.2009

OHJE SÄÄNTÖJENVASTAISUUSILMOITUSTEN TEKEMISESTÄ ALUEELLINEN KILPAILUKY- KY JA TYÖLLISYYS -TAVOITTEEN EAKR- JA ESR -OHJELMISSA

1. TAUSTA

Työ- ja elinkeinoministeriön talousyksikkö toimii todentamisviranomaisena Etelä-, Itä-, Länsi- ja Pohjois-Suomen EAKR-ohjelmissa sekä Manner-Suomen ESR-ohjelmassa. Rakennera-
hastolain 1401/2006 § 15 perusteella todentamisviranomaisena voi antaa välittävälle toimieli-
mille rakennerahastovarojen käyttöä ja valvontaa koskevia ohjeita, jos Euroopan yhteisön
lainsäädännössä säädettyjen velvoitteiden hoitaminen sitä edellyttää.

EU:n rakennerahastoja koskevan yleisasetuksen (EY) N:o 1083/2006 70 artiklan 1 momentin
mukaan jäsenvaltiot vastaavat siitä, että rakennerahastovarojen väärinkäytökset estetään,
todetaan ja oikaistaan. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava esiin tulleista väärinkäytöksistä ko-
missiolle ja tiedotettava niihin liittyvien hallinnollisten ja oikeudellisten menettelyjen etenemi-
sestä.

Sääntöjenvastaisuuksien ilmoittamisesta Euroopan petoksantorjuntavirastolle (Olaf) on sää-
detty täytäntöönpanoasetuksen (EY) N:o 1828/2006, muutettu asetuksella (EY) N:o
846/2009, artikloissa 27 – 36. Rakennerahastolain 1401/2006 § 46 säädetään välittävien
toimielinten velvollisuudesta ilmoittaa todentamisviranomaiselle Euroopan yhteisön lainsää-
dännön mukaisesti sääntöjenvastaisuuksista, takaisinperintää koskevista ja muista toimenpi-
teistä, joihin todettujen virheellisyyksien oikaisemiseksi on ryhdytty.

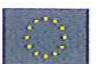
Rakennerahastoasetuksen 311/2006 § 20 mukaisesti välittävä toimielin vastaa siitä, että tie-
dot sääntöjenvastaisuuksista samoin kuin takaisinperinnöistä ja muista toimenpiteistä, joihin
sääntöjenvastaisuuksien oikaisemiseksi on ryhdytty, pidetään tietojärjestelmissä ajantasaisi-
na.

2. SÄÄNTÖJENVASTAISUUDEN MÄÄRITELMÄ

Sääntöjenvastaisuudella tarkoitetaan EU:n rakennerahastoja koskevan yleisasetuksen (EY)
N:o 1083/2006 artiklan 2 mukaisesti:

*" yhteisön oikeuden säännösten tai määräysten rikkomista, joka johtuu taloudellisen toimijan
teosta tai laiminlyönnistä, jonka tuloksena on tai voisi olla vahinko Euroopan unionin yhteisel-
le talousarviolle siihen kohdistuvan perusteettoman menon vuoksi".*

Säännökset ja määräykset kattavat paitsi Euroopan yhteisön antamat myös kansalliset sää-
dökset, ohjeet ja ehdot, kuten esimerkiksi ao. tukijärjestelmää koskeva lainsäädäntö, rahoit-
us- ja projektipäätöksen ehdot, hankintoja ja kilpailuttamista koskeva lainsäädäntö jne.

Sääntöjenvastaisuuden vahingollinen vaikutus Euroopan unionin yhteiselle talousarviolle voi ilmetä esimerkiksi siten, että sääntöjenvastaisen menettelyn vuoksi tukea on myönnetty tai olisi saatettu myöntää tai tuki panna maksuun osin tai kokonaan ilman, että hakijalla olisi sen saamiseen määräysten ja säännösten mukainen oikeus.

Sääntöjenvastaisuuden tekijänä voi olla tukea myöntänyt, saanut, tukea tai tuen maksatusta hakenut tai näiden puolesta toiminut.

Sääntöjenvastaisuuksia eivät ole virkailijan epähuomiossa tekemät teknisluonteiset virheet, kuten esimerkiksi kirjoitus- tai näppäilyvirheet.

3. MITKÄ SÄÄNTÖJENVASTAISUUDET RAPORTOIDAAN JA MISSÄ VAIHEESSA?

Sääntöjenvastaisuusilmoitus tehdään niistä sääntöjenvastaisuuksista, joissa sääntöjenvastaisen tuen EU-rahoitusosuus on vähintään 10 000 €. EU-rahoitusosuus lasketaan käyttäen ohjelma-asiakirjan rahoitussuunnitelmassa ko. toimintalinjalle määriteltyä EU-tuen prosenttiosuutta.

Sääntöjenvastaisuusilmoituksen tekee ko. hankkeelle tuen myöntänyt välittävä toimielin.

Sääntöjenvastaisuusilmoitus tehdään viimeistään siinä vaiheessa, kun sääntöjenvastaisuus-epäilystä on tehty ensimmäinen hallinnollinen tai oikeudellinen havainto. Ensimmäisellä hallinnollisella tai oikeudellisella havainnolla tarkoitetaan ensimmäistä kirjallista arviointia, jossa päätellään konkreettisten tietojen perusteella, että sääntöjenvastaisuus on tapahtunut. Käytännössä se tarkoittaa, että tarkastuksessa tai muussa valvonnassa on tullut esille sääntöjenvastaisuus ja toimivaltainen viranomaisella on kuullut asianosaisia hallintolain 434/2003 §:n 34 mukaisesti.

Ilmoituksen perustana voi olla esimerkiksi

- tarkastuskertomus
- raportti paikan päällä tehdystä tarkastuksesta
- maksatuspäätös
- päätös tuen maksamisen keskeyttämisestä
- päätös jättää tuki maksamatta joko osittain tai kokonaan
- päätös tuen osittaisesta tai täydellisestä kuitaamisesta tulevista maksatuksista
- tai viimeistään takaisinperintäpäätös, jos ilmoitusta ei jostain syystä ole aikaisemmin tehty.

Sääntöjenvastaisuusilmoituksen tekeminen ei merkitse sitä, etteikö myöhemmin voida todeta tehty havainto aiheettomaksi.

4. MITÄ SÄÄNTÖJENVASTAISUUKSIA EI TARVITSE RAPORTOIDA?

Seuraavia sääntöjenvastaisuuksia ei tarvitse raportoida:

- *Konkurssi*
Jos sääntöjenvastaisuus johtuu yksinomaan siitä, että hanketta ei ole pystytty osittain tai kokonaan toteuttamaan tuensaajan konkurssin vuoksi, tapausta ei tarvitse ilmoittaa. Tapaukset, joissa sääntöjenvastaisuus on tapahtunut ennen konkurssia sekä kaikki petosepäilyt tulee kuitenkin ilmoittaa.
- *Tuensaajan vapaaehtoinen ilmoitus*
Jos tuensaaja ilmoittaa vapaaehtoisesti sääntöjenvastaisuudesta viranomaiselle, ennen kuin kyseinen viranomaisella on ne havainnut missä tahansa hankkeen vaiheessa, ei tapausta tarvitse ilmoittaa.

- *Sääntöjenvastaisuuden korjaus ennen menojen hakemista maksuun komissiolta*
Jos viranomainen korjaa havaitsemansa sääntöjenvastaisuuden ennen kuin ko. menot on sisällytetty komissiolle toimitettuun menoilmoitukseen, ei tapausta tarvitse ilmoittaa. Käytännössä se tarkoittaa, että viranomainen perii takaisin tai peruuttaa sääntöjenvastaisen tuen ennen menojen todentamista. Tukea myöntävien välittävien toimielinten näkökulmasta tämä tarkoittaa sitä, että korjaus tehdään ennen kuin ko. hankkeen maksatukset on sisällytetty todentamisviranomaiselle todennettuihin menoihin.

5. SÄÄNTÖJENVASTAISUUSILMOITUSTEN ERI TYYPIT

Sääntöjenvastaisuusilmoituksia on kolmentyyppisiä

- **alkuvaiheen ilmoitus**, jossa sääntöjenvastaisuudesta raportoidaan ensimmäisen kerran
- **jatkoilmoitus**, jolla raportoidaan sääntöjenvastaisuuden selvittämisen sekä hallinnollisten tai rikosoikeudellisten menettelyjen edistymisestä
- **nollailmoitus**, joka lähetetään, mikäli sääntöjenvastaisuuksia ei ko. raportointijaksolla ole tullut ilmi.

Alkuvaiheen ilmoitus ja jatkoilmoitus tehdään käyttäen liitteenä olevaa lomaketta.

Alkuvaiheen ilmoituksella raportoidaan uudet sääntöjenvastaisuustapaukset.

Jatkoilmoituksella raportoidaan sääntöjenvastaisuuden selvittämisessä tapahtuneista merkittävistä muutoksista, kuten hallinnollisten tai rikosoikeudellisten seuraamusten määräämisestä, hallinnollisten tai rikosoikeudellisten menettelyjen vireillepanosta, päättämisestä tai niistä luopumisesta sekä näiden menettelyjen tuloksista. Hallinnollisia tai oikeudellisia menettelyjä ovat esimerkiksi takaisinperintäpäätös, oikaisuvaatimus, oikaisu päätös, oikeuskäsittelyt, esitutkintapyynnöt jne. Jatkoilmoituksella raportoidaan myös, mikäli havainto sääntöjenvastaisuudesta on selvitysten jälkeen osoittautunut aiheettomaksi.

Jos ao. raportointijaksolla ei ole tullut ilmi uusia sääntöjenvastaisuuksia tai jo ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien selvittäminen ei ole edennyt, tulee välittävien toimielinten kuitenkin lähettää todentamisviranomaiselle nollailmoitus. Ilmoituksen sisältö on vapaamuotoinen kuittaus siitä, ettei uutta raportoitavaa ole.

6. SÄÄNTÖJENVASTAISUUSILMOITUSTEN TOIMITTAMINEN JA MÄÄRÄAJAT

Alku- ja jatkovaiheen ilmoitukset ja nollailmoitukset toimitetaan todentamisviranomaiselle neljännesvuosittain.

Tarkemmat määräajat ovat seuraavat:

- 1. vuosineljännes (tammi-maaliskuu) viimeistään 30.4.
- 2. vuosineljännes (huhti-kesäkuu) viimeistään 31.7.
- 3. vuosineljännes (heinä-syyskuu) viimeistään 31.10.
- 4. vuosineljännes (loka-joulukuu) viimeistään 31.1.

Ilmoitukset toimitetaan vain sähköisesti osoitteeseen tovi@tem.fi.

Todentamisviranomainen kokoaa vuosineljänneksittäisen sääntöjenvastaisuusraportin ja vastaa ilmoituksen toimittamisesta edelleen Euroopan petoksentorjuntaviras-

toon (Olaf) sähköisen IMS (Irregularities Management System) -järjestelmän kautta. Vuosineljänneksittäinen raportti toimitetaan tiedoksi hallintoviranomaiselle, tarkastusviranomaiselle ja Valtiontalouden tarkastusvirastolle.

7. NELJÄNNEN VUOSINELJÄNNEKSEN YHTEYDESSÄ TOISTAISEKSI TOIMITETTAVAT LISÄTIEDOT

Vuoden neljännen vuosineljänneksen yhteydessä todentamisviranomaiselle on toimitettava toistaiseksi sääntöjenvastaisuusilmoitusten lisäksi myös yhteenvedot

- ao. vuonna mahdottomaksi todetuista takaisinperinnöistä sekä
- vuodenvaihteessa avoinna olevista takaisinperinnöistä.

Yhteenvedot sisällytetään todentamisviranomaisen komissiolle toimittamaan vuotuisen takaisinperintöjä koskevaan ilmoitukseen.

Yhteenvetoihin sisällytetään kaikki takaisinperinnät huolimatta niiden euromääräisestä suuruudesta.

Välittävä toimielin lähettää yhteenvedot toistaiseksi erillisinä raporteina. Jatkossa on tarkoitus, että todentamisviranomaisen saa yhteenvetoraportit suoraan Eura 2007 – järjestelmästä. Todentamisviranomaisen antaa myöhemmin ohjeet siirtymisestä tietojärjestelmäavusteiseen raportointiin.

Yhteenveto mahdottomaksi todetuista takaisinperinnöistä

Yhteenvetoon sisällytetään tapaukset, joissa sääntöjenvastaisen tuen takaisinperintä on osoittautunut mahdottomaksi tai sääntöjenvastaista tukea ei odoteta saatavan perityksi takaisin joko kokonaan tai osittain. Takaisinperintä voi epäonnistua esimerkiksi konkurssin, velkajärjestelyn, yrityksen saneerausmenettelyn, ulosotossa todetun varattomuuden, pitkään jatkuvan maksukyvyttömyyden tai muun painavan syyn johdosta.

Tapauksista tulee ilmoittaa seuraavat tiedot:

- hankkeen perustiedot: Eura-hankenumero, hankkeen nimi, tuensaaja, toimintalinja
- takaisinperintämenettelyjen aloitusvuosi
- sääntöjenvastaiset menot ja niitä vastaava sääntöjenvastainen julkinen tuki
- sääntöjenvastaisuusilmoitus tehty (kyllä/ei)
- viimeisin maksatuspäivä
- päivämäärä, jolloin takaisinperintä todettiin mahdottomaksi
- syy takaisinperinnän mahdottomuuteen
- toteutetut toimenpiteet ml. takaisinperintäpäätöksen päivämäärä.

Todentamisviranomaisen sisällyttää komissiolle toimitettavaan yhteenvetoon ehdotuksen siitä, tulisiko ao. sääntöjenvastaisen menojen EU-osuus kattaa EU:n talousarviosta. Mikäli komissio ei kysy vuoden sisällä lisätietoja, katetaan EU-osuus EU:n talousarviosta.

Mahdottomaksi todettujen takaisinperintöjen osalta sääntöjenvastaisuusilmoituksen kohdassa 8 "Käsittelytilanne" on omat koodit hallinnollisen ja taloudellisen tilanteen kuvaamiseksi. Mikäli takaisinperintä todetaan mahdottomaksi, on hallinnollinen tilan-

ne aina 'AC' eli 'Mahdottomaksi todettu takaisinperintä'. Taloudellisen tilanteen osalta käytetään joko koodia 'ICE' eli 'EU kattaa' tai koodia 'IEM' eli 'jäsenmaa kattaa'.

Yhteenveto vuodenvaihteessa avoinna olevista takaisinperinnöistä

Avoinna olevilla takaisinperinnöillä tarkoitetaan tapauksia, joista on tehty takaisinperintäpäätös, mutta tukea ei vielä ole saatu perityksi takaisin.

Tapauksista ilmoitetaan seuraavat tiedot:

- hankkeen perustiedot: Eura-hankenumero, hankkeen nimi, tuensaaja, toimintalinja
- takaisinperintämenettelyjen aloitusvuosi
- hankkeen kokonaismenot
- takaisinperittäväksi päätetty julkinen tuki
- sääntöjenvastaisuusilmoitus tehty (kyllä/ei).

8. LISÄTIEDOT

Sääntöjenvastaisuuksiin ja niiden raportointiin liittyvissä kysymyksissä voi ottaa yhteyttä todentamisviranomaisen yleiseen sähköpostiosoitteeseen tovi@tem.fi sekä Maritta Hirvoseen, puh. 010 606 2083, maritta.hirvonen@tem.fi tai Kari Rouviseen, puh. 010 606 4959, kari.rouvinen@tem.fi.